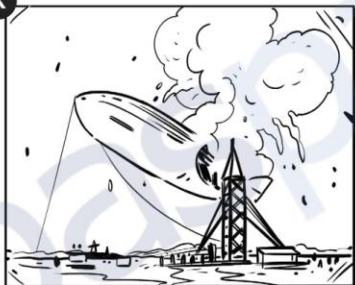

SNÍMKY, KTERÉ ZBURCOVALY SVĚT

- 1 Obrazy vydají za mnoho slov, bez znalosti souvislostí však mohou mást. **Přiřaď ke snímkům rok vzniku a popisku.** Složíš tak tajenku, která dává těmto silným obrazům pojmenování i vysvětluje jejich působivost.

K

O Děti prchající z vesnice
zasažené napalmem (Nick Ut)

M

Požár při přistání vzducholodi
Hindenburg (Sam Shere)

1908 1937 1972 1989 2009

C

Student stojící na náměstí
Nebeského klidu (Jeff Widener)

E

Chlapci zaměstnaní v uhelném dole
(Lewis Hyne)

A

I

E

Dobrovolný hasič dávající
napít koale (Brayden Groen)

O

- 2 Takové snímky, ať už pořízené náhodou, či úmyslně fotografem profesionálním nebo amatérským, dokázaly nasměrovat pozornost veřejnosti k palčivým otázkám. **K čemu přispěly? Doplň chybějící slova.**

Zákaz dětské

Odmaskování čínské

Konec éry

..... přírody po ničivých požárech

Ukončení ve Vietnamu

Ikonické záběry

Až koncem 19. století se při pořizování snímků upustilo od používání těžkých skleněných desek a začalo se fotografovat na ohebný film. Během sta let změnily fotografické snímky nejen žurnalistiku, ale i běžné životy lidí. Nyní nosí téměř každý s sebou mobilní telefon s fotoaparátem, kterým může nejen obrazy dokumentovat, ale také je okamžitě sdílet.

Úkol 1

Obrazy vydají za mnoho slov, bez znalosti souvislostí však mohou mást. Přiřaď ke snímkům rok vzniku a popisku. Složíš tak tajenku, která dává těmto silným obrazům pojmenování i vysvětluje jejich působivost.

Takové obrazy se stávají symboly, ikonami. Často se mluví o **ikonických fotografiích**, které jsou bezpočtukrát přetiskovány a sdíleny, neboť v jednom obraze shrnují silné sdělení.

- 1908 – I
- 1937 – K
- 1972 – O
- 1989 – N
- 2009 – A

Emoce, které vzbuzují, zdánlivě nepotřebují vysvětlující doprovodná slova. Obrazy však také mohou být snadno vytrženy z kontextu a chybně vysvětlovány. Už jen výběr snímku z mnoha pořízených vypovídá o nějakém záměru, který může, ale nemusí být přiznaný.

- Chlapci zaměstnaní v uhelném dole (Lewis Hyne) **E**
- Požár při přistání vzducholodi Hindenburg (Sam Shere) **M**
- Děti prchající z vesnice zasažené napalmem (Nick Ut) **O**
- Student stojící na náměstí Nebeského klidu (Jeff Widener) **C**
- Dobrovolný hasič dávající napít koale (Brayden Groen) **E**

Úkol 2

Takové snímky, ať už pořízené náhodou, či úmyslně fotografem profesionálním nebo amatérským, dokázaly nasměrovat pozornost veřejnosti k palčivým otázkám. K čemu přispěly? Doplň chybějící slova.

Vyzvěte žáky, ať o vybraných snímcích zjistí další podrobnosti.

- Zákaz dětské **práce** / Vzburcovat americkou veřejnost bylo záměrem fotografa.
- Konec éry **vzducholodí** / Série snímků vznikla náhodou na letišti při přistání.
- Ukončení **války** ve Vietnamu / Fotograf chtěl pomoci ukázat odvrácenou stranu války.
- Odmaskování čínské **ideologie** / Snímky masakru studentské demonstrace jsou v Číně zakázané.
- **Obnova** přírody po ničivých požárech / Hasiče natočil jeho kolega původně pro soukromé účely.

Rozšiřující úkol

Které fotografie symbolizují významné milníky naší historie? Rok 1918, 1938, 1948, 1968 a 1989?

ŽIVÝ, UMĚLÝ, NEBO PODVRŽENÝ?

1 Na sociální síti tě někdo kontaktuje. Jak poznáš falešný profil? Co jsou varovné signály?

VŠEM SE LÍBÍM.

JUKNI NA
TA ROZTOMILÁ
KOŤÁTKA!

Profilová fotka

Obsah profilu

Přátelé a spojení

Osobní informace

JSEM NA ZÍSKÁVÁNÍ
PŘÁTEL TRÉNOVANÝ.

VYGENEROVANÉ
PODLE
NEJNOVĚJŠÍCH
TRENDŮ.

Stáří profilu

Interakce s příspěvků

ČERSTVĚ
VYLÍHNUTÉ KUŘE.
HOTOVÉ
NEVIŇÁTKO.

LOVÍM
V DIVOKÝCH VODÁCH.
RYBY CHYTÁM, NE SI
S NIMI POVÍDÁM.

2 Také profil známé osobnosti nemusí být pravý, tedy oficiální. Na co se zaměříš tentokrát?

Ověřený profil

Počet sledujících

Stáří příspěvků

Interakce se sledujícími

JSME V ČECHÁCH.
KDO BY NĚCO
OVĚŘOVAL?

SLEĐŮ MÁM
DOST. JSEM TO
PŘECE JÁ!

PŘECE NEMŮŽU ZA TO,
ŽE OSTATNÍ MÉ PŘÍ-
SPĚVKY KOPÍRUJÍ!

RÁD TI ODEPÍŠU.
I DO ZPRÁVY.
KLIDNĚ SE SVĚŘ.

Virtuální (ne)přátelství

Manipulovat s textem i obrazem je snadné, docházelo k tomu odjakživa. Král Jindřich VIII. se cítil podvedený, když Anna Klevská, jeho nastávající manželka, kterou znal jen z obrazu, se portrétu vůbec nepodobala. Lidé i dříve navazovali na dálku přátelství, třeba si dopisovali, a někdy se naživo ani nesetkali. Současnost jen přináší do komunikace nevídanou rychlost a umožňuje obrovský dosah, a tak zkresení, nedorozumění a podvodů neubývá.

Úkol 1

Na sociální síti tě někdo kontaktuje. Jak poznáš falešný profil? Co jsou varovné signály?

- **Profilová fotka:** Fotka působí příliš profesionálně nebo neosobně, může být stažená z internetu nebo mít nízké rozlišení, případně úplně chybí nebo je místo fotky obrázek.
- **Obsah profilu:** Profil nemá žádné příspěvky nebo jsou zveřejňovány náhodně, často bývají jen přesdílené odjinud, neodpovídají věku ani pohlaví majitele profilu.
- **Přátelé a spojení:** Profil má velké množství přátel nebo spojení z celého světa, ale velmi málo z místa bydliště. Vazba profilu k jeho kontaktům o ničem nevyovídá.
- **Osobní informace:** Profil sděluje velmi málo, většinou neúplných osobních informací.
- **Stáří profilu:** Profil je nově vytvořený a nemá žádnou významnou historii aktivit. Případně je starý a dlouho se na něm nic nedělo.
- **Interakce s příspěvky:** Na to, kolik má osoba přátel či sledujících, dostává málo lajků a komentářů. Pokud profil vůbec vykazuje nějaké interakce s ostatními uživateli, bývají neadekvátní nebo bezvýznamné.

Úkol 2

Také profil známé osobnosti nemusí být pravý, tedy oficiální. Na co se zaměříš tentokrát?

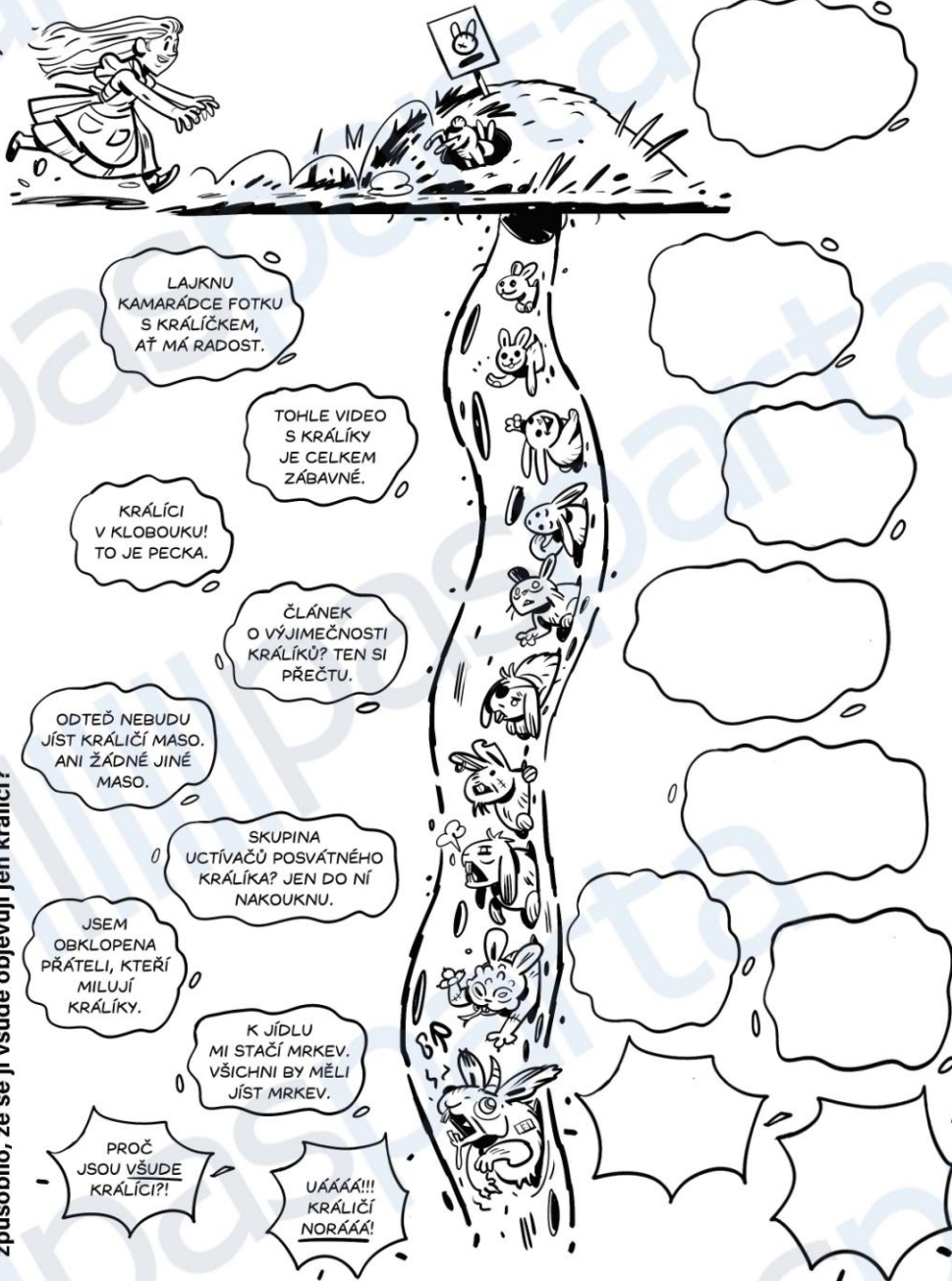
- **Ověřený profil:** Mnoho sociálních platform poskytuje „Verified Badge“ nebo modrou značku vedle profilového jména u ověřených profilů. Tento symbol naznačuje, že profil patří skutečné a oficiální osobnosti nebo organizaci. Je to snadný způsob, jak ověřit pravost profilu.
- **Počet sledujících:** Skutečný profil známé osobnosti obvykle mívá velký počet sledujících, zejména pokud je osoba opravdu slavná. Falešný profil sice zdánlivě disponuje také vysokými čísly followerů, většinou však o řád, či dokonce řády méně.
- **Interakce se sledujícími:** Skutečný profil sice aktivně přidává obsah, a to jako první, ale známá osobnost málokdy významně reaguje na komentáře, natož aby odpovídala ve zprávách, či ty zprávy dokonce fanouškům sama psala.
- **Stáří příspěvků:** Pokud se někdo vydává za jinou osobu, nemůže nikdy zveřejnit příspěvky dřív než skutečná osoba, jejíž fotky, videa a další obsah přebírá.

Rozšiřující úkol

Které žádosti či nabídky od podezřelého profilu by nás měly varovat ještě důrazněji?

- Pošli mi své telefonní číslo.
- Stáhni si zdarma skvělou hru.
- Podívej se na video. Jsi na něm ty.
- Zadej své heslo či číslo karty a dostaneš dárek.
- Pošli mi své fotky. Sejdí se se mnou.

1 Zatímco vydání papírových novin nebo televizní či rozhlasové vysílání vypadá stejně pro každého, na internetu se informace neustále přeskupují a uživatelům hrozí pád do králíčí nory. **Jaké Alenčino chování na internetu způsobilo, že se jí všude objevují jen králíci?**

LAJKNU
KAMARÁDCE FOTKU
S KRÁLÍČEKEM,
AŽ MÁ RADOST.

TOHLE VIDEO
S KRÁLÍKY
JE CELKEM
ZÁBAVNÉ.

KRÁLÍCI
V KLOBOUKU!
TO JE PECKA.

ČLÁNEK
O VÝJIMEČNOSTI
KRÁLÍKŮ? TEN SI
PŘEČTU.

ODTĚD NEBUDU
JÍST KRÁLÍČÍ MASO.
ANI ŽÁDNÉ JINÉ
MASO.

SKUPINA
UCTÍVAČŮ POSVÁTĚHO
KRÁLÍKA? JEN DO NÍ
NAKOUKNU.

JSEM
OBKLOPENA
PŘÁTELI, KTERÍ
MILUJÍ
KRÁLÍKY.

K JÍDLU
MI STAČÍ MRKEV.
VŠICHNI BY MĚLI
JÍST MRKEV.

PROČ
JSOU VŠUDE
KRÁLÍCI?!

UÁÁÁÁ!!!
KRÁLÍČÍ
NORÁÁÁ!

2 Dopiš bubliny na druhé straně. Vyber si z možností nebo si zvol vlastní téma.

Špičatý klobouk

Minecraft

Taneční výzva

Herní soundtrack

Modré vlasy

Naruto

Držitel Oscara

Poseroutka

Pétanque

Plasty v oceánech

Tesla

Chemický pokus

Informační bublina

Aktivita uživatele na internetu se odrazí na dalším nabízeném obsahu. Smyslem algoritmů, které vyhodnocují chování, zájmy a preference daného člověka, je udržet ho co nejdéle na daných stránkách či sociální síti. Na základě jeho aktivit a rozhodnutí je mu nabídnut obsah, který má být užitečný právě jemu na míru – hodnotný a relevantní.

Výsledkem **personalizovaného vyhledávání** je **personalizovaný obsah**, který vzniká na základě sběru dat, ale netýká se jen reklamy. Snadno se však může stát, že uživatele pohltí a zkruslí jeho vnímání světa, protože zdůrazňuje informace, které odpovídají názorům uživatele, a potlačuje názory ostatních, kteří se na internetu pohybují ve své vlastní **informační bublině**. Svět, který spisovatel Lewis Carroll stvořil pro příběhy Alenky v říši divů a krajině za zrcadlem, se pro přiblížení těchto fenoménů skvěle hodí.

Úkol 1

Zatímco vydání papírových novin nebo televizní či rozhlasové vysílání vypadá stejně pro každého, na internetu se informace neustále přeskupují a uživatelům hrozí pád do králíčí nory. Jaké Alenčino chování na internetu způsobilo, že se jí všude objevují jen králíci?

Podle chování Alenky algoritmy usoudily, že by se dívce mohli líbit králíci, když nenechala bez povšimnutí kamarádčinu fotku s králíkem. Jenže tím pádem ji začaly uzavírat v informační bublině a nabízely jí:

- **Personalizované příspěvky na sociálních sítích**, ve kterých převládají zprávy od dalších milovníků králíčků, dokonce mají přednost příspěvky od cizích uživatelů před těmi od blízkých přátel Alenky, kteří ale mají jiné preference.
- **Personalizovaná videa** se nasouvají dopředu před videi, která by si Alenka sama vybrala. Po shlédnutí jednoho se už nabízí další na podobné téma.
- **Personalizované vyhledávání** vede k dalším článkům a zajímavostech o králících, i když Alenka hledá něco jiného nebo třeba ani nic nehledá.
- **Personalizovaná reklama** třeba nemusí být takový problém jako postupné zužování témat a skupin, které se Alence předkládají. Může se cítit dezorientovaná, izolovaná, a tím pádem je snáze manipulovatelná.

Úkol 2

Dopíš bubliny na druhé straně. Vyber si z možností nebo si zvol vlastní téma.

Předpřipravené kategorie vycházejí z obsahů, které na internetu často vyhledávají sami žáci:

- Špičatý klobouk / móda
- Minecraft / počítačové hry
- Taneční výzva / výzvy
- Tesla / auta
- Modré vlasy / účesy a líčení
- Držitel Oscara / filmové hvězdy
- Poseroutka / knihy
- Naruto / manga a anime
- Pétanque / sport
- Plasty v oceánech / životní prostředí
- Herní soundtrack / hudba
- Chemický pokus / videa a youtubeři